

crkvama, i u crkvama na Atosu, prikazan je monah kako se po ljestvama penje prema nebu. Na svakoj je prečnici jedna od sedam kreposti, koja pomaže pri usponu. Sedam đavala pokušavaju oboriti monaha, ali — anđeli ga štite.

Kad se obratio na katolicizam, htio je Péguy ozakoniti svoj brak i pred Crkvom. Liberalno uvjerenje njegove žene spriječilo mu je put. Duševno osamljen, pao je 1914. u bitki na Marni. Svojim teološkim spajanjem naravi i milosti htio je, anticipirajući sadašnji ekumenizam, razbiti predrasude nekatolika i ateista prema katolicizmu.

SVE FRANJEVAČKE OBITELJI ZAJEDNO

(Uz izdanje knjige »FRANJEVAČKI MISAL«, dodatak Rimskom misalu, Zagreb 1980, str. 160. Cijena: 250 din. Narudžbe: Konferencija provincijala OFM, Zagreb, Kaptol 9)

Već 800 godina sljedbenici sv. Franje Asiškoga žive i djeluju u hrvatskom narodu, a tek se ovih dana pojavio pri prijevod na hrvatskom jeziku »**Franjevačkoga misala, dodatka Rimskom misalu**« (dalje: FM). Zašto?

Dok su liturgijske knjige bile na latinskom jeziku, sve su franjevačke zajednice po svijetu, pa i u nas, obavljale bogoslužje prema izdanju »**Rimsko-franjevačkog misala i časoslova**«. U to doba nije trebalo tiskati franjevačke liturgijske knjige na narodnim jezicima.

Nakon Drugoga vatikanskog sabora i liturgijske reforme, koja je i prije Sabora započela, dobili smo na hrvatskom jeziku »**Rimski misal**« s potpunim čitanjima, cijeli »**Časoslov**« i druge liturgijske knjige (za krštenje, vjenčanje, potvrdu, sprovode i dr.). Stoga se prirodno i u franjevačkim zajednicama osjetila potreba da se izda tzv. **proprij**, tj. ono što pojedini ogranci Franjinih redova na poseban način slave. No, trebalo je najprije čekati latinske tekstove. Četiri, naime, franjevačka generala (franjevaca, franjevaca-konventualaca, franjevaca-kapucina i samostanskih trećoredaca) imenovala su zajedničku komisiju, koja je trebala prirediti zajednički kalendar i zajedničke tekstove za sve blagdane. (Usput napominjemo da je iz svih franjevačkih zajednica proglašeno 120 svetaca i 233 blaženika, a ima i vrlo mnogo kandidata za čast oltara). Komisija nije uspjela izvršiti povjereni zadatak, pa je svaki od četiri franjevačka reda izdao na latinskom jeziku svoje vlastite liturgijske knjige. Bilo je to 1974. godine.

Hrvatski franjevački provincijali još iste godine imenovali su komisiju stručnjaka (bibličara, liturgičara, muzičara, latinskih i hrvatskih jezikoslovaca) iz svih naših franjevačkih obitelji. Komisija je uspjela ono što nije postigla rimska. Iznađen je najprije **zajednički kalendar za sve hrvatske franjevačke zajednice**. Zatim je dosta brzo obavljeno 90% poslova oko prijevoda Misala i Časoslova. Ozbiljno se moglo nadati da će bar prijevod Misala biti tiskan za veliki jubilej — 750. obljetnicu smrti sv. Franje, tj. 1976. godine.

Međutim, nastupiše nepredviđene višestruke teškoće. Rad je zapeo. No, svi su željeli pomak s mrtve točke. Konačno je imenovana tročlana komisija, koja je krajem 1978. g. sve sredila i predala Generalnoj kuriji OFM na daljnji postupak i traženje odobrenja. Sv. zbor za sakramente i bogoštvolje najprije je odobrio »**Kalendar hrvatskih franjevačkih zajednica**« i **proprije**, tj. vlastitosti pojedinih provincija, dopisom od 25. IX. 1978. (CD 653/78), a

1. III. 1979. (CD 268/79) odobrio je i predloženi hrvatski prijevod FM za sve franjevačke zajednice u Hrvatskoj. Napokon su provincijali svih obitelji 26. IX. 1979. odredili da se taj hrvatski prijevod FM upotrebljava u svim franjevačkim crkvama hrvatskoga jezičnog područja. Ovdje se treba sjetiti da sve hrvatke franjevačke zajednice imaju: osam provincija (OFM Sarajevo, Split, Zadar, Zagreb, Mostar; OFMConv.; OFMCap. i TOR), dva samostana klarisa i deset provincija raznih družba redovnica. Svih franjevaca svećenika ima preko 1.100, a svih redovnika i redovnica franjevačke inspiracije u nas ima preko 4.000. Samotanskih, župskih i područnih crkava i kapela ima preko 500. Osim toga, svi svećenici i biskupi, koji su franjevački trećoreci, imaju pravo upotrebljavati ovaj FM.

Novi FM donosi za svaki dan zajednički franjevački spomendan određenog stupnja (siječanj — 3, veljača — 4, ožujak — 1, travanj — 5, svibanj — 9, lipanj — 2, srpanj — 7, kolovoz — 8, rujanj — 6, listopad — 8, studeni — 10, prosinac —).

Sve svetkovine, blagdani i mnogi obavezni spomendani imaju sve misne tekstove vlastite (pjesme, molitve i čitanja). Naši Božji ugodnici (sv. **Nikola Tavelić**, bl. **Jakov Zadranin**, **Julijan iz Bala** i **Leopold Bogdan Mandić**) također imaju sve vlastite tekstove. Ostali spomendani imaju bar sve tri molitve, te ulaznu i pričesnu pjesmu. Na kraju knjige nalazi se svečani blagoslov sv. Franje, te predslavlja sv. Franje i sv. Klare pod notama (neumama).

Zanimljivo je da ovaj FM, osim spomenutog, donosi i nešto što će trebati i mnogim nefranjevačkim župama i crkvama. Osim blagdana Bl. Dj. Marije, Majke milosti od časne Nazaretske kućice (popularno »Gospa Trsatska«) i **Presvetoga Otkupitelja** (to su vlastitosti zagrebačke i splitske provincije), blagdana **Imena Isusova** (vlastit svim franjevačkim obiteljima) novi FM donosi sve tekstove za misu sv. **Jure**, mučenika (23. IV.) i sv. **Ilije**, proroka (20. VII.). Čak su tu i vlastita predslavlja. Odakle ta dva sveca u FM? (Nisu valjda i oni bili franjevci!) Razlog je jednostavan. Sv. Ilija je drugotni zaštitnik Provincije sv. Križa Bosne Srebrene (Sarajevo), a sv. Jure provincije Presv. Otkupitelja (Split). Zato su uneseni u ovaj FM. No, osim toga ima mnogo župa i crkava gdje je zaštitnik ili titular sv. Jure ili sv. Ilija. Sad su evo te crkve dobile vlastite tekstove, da bi se bogoslužje moglo što dočličnije obavljati.

Tekstvi su prevedeni na lijepi književni hrvatski jezik. Psalmi i čitanja su preuzeti iz RM službenog prijevoda na hrvatski jezik uz suglasnost izdavača (KS), na čemu i ovom prigodom izražavamo osobitu zahvalnost.

Knjiga je formata 24,8 x 17 cm, na finom tvrdom paparu, slova velika i čitljiva, dvobojni tisak i tvrdi uvez sa zlatotiskom. Tiskarske poslove dobro je obavio TIZ »Zrinski« iz Čakovca, a izdavač su naši provincijali.

Pozorno će oko zapaziti da nije svaka stranica dovoljno grafički »dorečena«, da je npr. prva rečenica zborne molitve na dan bl. Leopolda Bogdana Mandića nejasna: ili je treba pretvoriti u zaziv... »jedina prava ljubavi...«, ili joj dodati... »ti si...« (str. 45). U kazalu svetačkih imena (158—9) nije dosljedno proveden alfabetski red. Paginacija je nespretno postavljena u sredinu knjige, a moglo se naći praktičnije rješenje...

Neki su željeli da i Euharistijske molitve budu u FM. U tom slučaju trebalo bi staviti sve četiri i još k tome četiri dječje. Tad ne bi smio izostati ni red mise, zatim sva predslavlja, a možda i još nešto. U tom slučaju knjiga bi bila dvostruko veća, i skuplja, a možda se takvo izdanje radi nekih drugih razloga ne bi ni pojavilo.

Svakako, pojava prijevoda zajedničkog FM na hrvatski jezik događaj jer za sve franjevačke obitelji u nas i po svijetu, a i za cijelu Crkvu u Hrvata. Koliko nam je poznato, nijedan drugi red ili družba u nas još nisu izdali svoj misal.

Ono što hrvatske franjevačke zajednice nisu dobile, kako je bilo planirano, za jubilej 750. obljetnice smrti sv. Franje (1976.), to su, evo, dobile u predvečerje novoga velikog jubileja — 800. obljetnice rođenja sv. o. Franje Asiškoga, koja će se slaviti po svijetu i u nas od 4. X. 1981. do 4. X. 1982. godine.

Još nešto! Mnogi pitaju: kad će se pojaviti prijevod Franjevačkog dodatka Časoslovu (FDC)? Kako je već rečeno, glavnina posla je davno obavljena, no još treba raditi. Dok se ne stavi i posljednja točka ili zarez, knjiga ne može u tisak. A netko to mora učiniti. Svima bi nam bilo drago da i taj posao bude što prije gotov i da FDC dobijemo u ruke za predstojeći veliki jubilej. No, teško je vjerovati da će nam se ta želja ostvariti.

Hrvatini Jurišić

NADBISKUP Dr. JOŽEF POGAČNIK (1902.—1980.)

In memoriam

Ljubljanski nadbiskup i metropolita dr. Jožef Pogačnik nenadano je preminuo na Blagovijest, 25. ožujka 1980., nakon što je odslužio sv. misu. Tri dana kasnije, 28. ožujka 1980., svečano je sahranjen u Ljubljani. Nadbiskup Pogačnik rodio se 28. rujna 1902. u mjestu Kovor. Za svećenika je zaređen 25. srpnja 1927. Doktorat iz teologije postigao je u Innsbrucku. U biskupiji je vrlo uspješno vršio razne službe: kapelan, ravnatelj Marjanišća, kanonik, prorektor sjemeništa, generalni vikar. God. 1963. imenovan je naslovnim biskupom i pomoćnim biskupom biskupu mons. Vovku. Ljubljanskim nadbiskupom i velikim kancelarom teološkog fakulteta postao je 1964. god. Malo prije svoje smrti mirno se povukao predavši svoje dužnosti nadbiskupa i metropolite prema kanonskim propisima svom nasljedniku dru Alojziju Šuštaru.

»Služba Božja« malo kojem biskupu duguje toliku zahvalnost kao blagopok. nadbiskupu Pogačniku. On se od njezina početka za nju posebno zalagao, u njoj surađivao i druge na to poticao, a u svoje vrijeme uspješno ju je propagirao među Slovencima. To je bilo povezano s njegovom velikom zauzetošću u Interdijecezanskom liturgijskom odboru (ILO), koji je upravo njegovom zaslugom tako uspješno posegao u liturgijsku obnovu i uopće u poslijeratni duhovni život kod nas. Bilo je providencijalno da se onda najviše radilo na tom najvažnijem području, budući da se tako nije moglo raditi na drugim područjima. Nije čudo da je tu prigodu iskoristio upravo nadbiskup Pogačnik koji je s teoloških nauka u Innsbrucku došao ne samo kao oduševljeni pristaša »Jugendbewegung-a«, nego i kao nadahnuti pobornik tzv. liturgijskog pokreta. Te je dvije značajke mladog doktora dobro uočio slovenski književnik i ljubljanski župnik F. Finžgar, pa ga je od biskupa Jegliča sebi zatražio za kapelana.

Na Slovence spada da istraže i istaknu što je sve dr. Jožef Pogačnik bio i učinio kao dušobrižnik, odgojitelj, pjesnik, profesor, generalni vikar, nadbiskup i metropolita. Mi ovdje želimo samo naglasiti kako se liturgijska pobožnost i uopće duhovnost odražavala u praksi svagdanjeg života nadbiskupa Pogačnika. Neka je stoga potpisano me dozvoljeno spomenuti samo dvije crte iz njegova života.

Trojica hrvatskih svećenika, među kojima je bio i potpisani, pošli su u Ljubljanu na dogovor nadbiskupu Pogačniku kad je objavljena konciliska